

Πίσω στην ΕΡΤ ή μπροστά με μια δημόσια τηλεόραση

[ΠΟΠΗ ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΟΥ](#) - ΚΑΘΗΜΕΡΝΗ

22.02.2015

Το ουσιαστικό πρόβλημα στη λειτουργία της τηλεόρασης σε αυτό τον τόπο δεν ήταν οι νόμοι, αλλά η μη εφαρμογή τους και εντέλει η απαξίωσή τους από πολιτικούς, αλλά και επαγγελματίες λειτουργούς των μέσων. Με άλλα λόγια, το πραγματικό έλλειμμα βρίσκεται στην κουλτούρα, στην αντίληψη για τον ρόλο τους. Αυτός καθοριστικός σε όλες τις σύγχρονες δημοκρατίες, με μια διαφορά σε εκείνες όπου έχει εδραιωθεί παράδοση εφαρμογής νόμων και κανόνων, ότι είναι διακριτή, σαφής και αναντίρρητη κάθε είδους παράβαση είτε αφορά τη δημοσιογραφική δεοντολογία είτε υπερβολές και αποκλίσεις από την αξία του σεβασμού της ανθρώπινης προσωπικότητας στον τομέα της ψυχαγωγίας. Αυτά τα συνοπτικά πλην θεμελιώδη ζητήματα αποτελούν, ακόμη, για τη δική μας δημοκρατία κορυφαία διακυβεύματα όχι της λειτουργίας του τηλεοπτικού της πεδίου μόνον, αλλά του πυρήνα της ύπαρξής της.

Γιατί είναι κοινός τόπος σε όλες τις σύγχρονες δημοκρατίες ότι η λειτουργία των μίντια, ιδιωτικών και δημόσιων, αντανakλά την ποιότητα του δημοκρατικού πολιτισμού τους, τις κυρίαρχες αντιλήψεις με βάση τις οποίες προσδιορίζεται η άσκηση της πολιτικής. Ένα κοινότοπο παράδειγμα, η πελατειακή κουλτούρα, με βάση την οποία στελεχώθηκε και λειτούργησε η ΕΡΤ από καταβολής της, αντανakλούσε απολύτως τα κυρίαρχα ήθη της πολιτικής σκηνής, τα οποία υποτίθεται καταδίκασε ο θυμός της «πλατείας».

Κατόπιν αυτών και σε αναμονή του νέου νόμου για την αναμόρφωση/επανεκκίνηση μιας δημόσιας τηλεόρασης, η οποία εκ των συμφραζομένων από δημόσιες τοποθετήσεις και δηλώσεις του πρωθυπουργού, βουλευτών και στελεχών της κυβέρνησης θα έχει στόχο να «απαντήσει» στο τραύμα του «μαύρου» στην οθόνη της ΕΡΤ τον Ιούνιο του 2013, παραμένει ως ερώτημα, αν και με ποιο τρόπο θα επιτευχθεί η υπέρβαση της παγιωμένης αντίληψης ότι η δημόσια τηλεόραση παραμένει πεδίο άσκησης πελατειακής γυμναστικής.

Προφανώς και το αψυχολόγητο και δημοκρατικά ασύμβατο «μαύρο», σε συνδυασμό με το κενό λειτουργίας, το οποίο ακολούθησε, υπήρξε τότε, άμεση -και ως εκ τούτου βίαιη- αντανάκλαση όχι μόνο της κυρίαρχης αντίληψης ότι τα δημόσια μέσα αποτελούν «φυσική προέκταση» του πεδίου της κυβερνητικής εξουσίας, αλλά και της παντελούς έλλειψης δημοκρατικών ανακλαστικών της, τα οποία θα διασφάλιζαν σχέδιο άμεσης επαναλειτουργίας.

Ενα τέτοιο σχέδιο ήταν ο μόνος τρόπος για να αποφευχθεί η συμβολοποίηση του τραύματος από το κλείσιμο του διακόπτη. Τραύματος, το οποίο σε μια δημοκρατία σε κρίση πολιτισμική, όπως η δική μας, πήρε διαστάσεις φαντασιακού εξαγνισμού της πάλαι ποτέ ΕΡΤ. Εκείνη η ίδια ΕΡΤ αναγορεύτηκε σε σύμβολο «ελευθερίας», ασυμβίβαστης αντικειμενικότητας στην ενημέρωση και κιβωτού διάσωσης του εγχώριου πολιτισμού. Τα δύο τελευταία ειδικώς, απέναντι στην ασύδοτη εμπορευματοποίηση πληροφορίας και ψυχαγωγίας από τα ιδιωτικά κανάλια, τα οποία με τη σειρά τους περιεβλήθησαν -κυρίως, αλλά όχι μόνον, από σημερινούς κυβερνώντες- με μια αχλύ αναξιοπιστίας ή έστω μη εμπιστοσύνης, της οποίας παραδόξως έχαιρε υποτίθεται η ΕΡΤ. Μήπως όμως αυτό δεν υποκρύπτει την ίδια πάντα αντίληψη ελέγχου; Μια αντίληψη που λέει ότι ο δικός μας έλεγχος των μέσων είναι καλύτερος από των άλλων, των πολιτικά αντιπάλων, επειδή εκείνοι επέβαλαν το «μαύρο»;

Κάπως έτσι όμως, η ιδεολογική φόρτιση της αντίστασης στο «μαύρο» και στις αιφνίδιες απολύσεις αξιοποιήθηκε στην πολιτική σκηνή, αποτελώντας αυταπόδεικτο προσόν δημοκρατικής μαχητικότητας και επομένως εκλογικής καταξίωσης. Όπως και συνέβη.

Είναι όμως άλλο η εκλογική επιβεβαίωση ενός συγκεκριμένου σχεδίου για τη δημοκρατική λειτουργία μιας σύγχρονης τηλεόρασης και τελείως διαφορετικό η επιβράβευση μιας στιγμής, η οποία εγείρει ηρωικούς, αντιστασιακούς συνειρμούς μεν, αλλά άσχετους με τη μακρά ιστορία των κομματικών εξαρτήσεων της ΕΡΤ.

Ηταν ωστόσο αναμενόμενη αυτή η βίαιη κίνηση του εκκρεμούς από τη μια υπερβολή της ΕΡΤ, η οποία απαξιωνόταν λόγω των πελατειακών προσλήψεων στην υπερβολή μιας

ΕΡΤ-σύμβολο της δημοκρατίας. Αυτή την επικίνδυνη εντέλεια βίαιη κίνηση από το ένα άκρο στο άλλο, καλείται και οφείλει να ισορροπήσει ένας νέος νόμος για τη δημόσια τηλεόραση. Ένας νόμος εφαρμόσιμος στο εγχώριο τηλεοπτικό πεδίο και σε απόλυτο συντονισμό με τους νόμους για την ιδιωτική τηλεόραση. Και τονίζουμε το «εφαρμόσιμος» καθώς οι νόμοι συχνά «σκοντάφτουν» στα πρόσωπα και τα αντικειμενικά τους προσόντα. Ξεκινώντας ήδη από τη σύνθεση του ΕΣΡ, η οποία πρέπει να προσαρμοστεί στα σύγχρονα δεδομένα. Όπως επίσης, ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα στην εφαρμογή του νόμου για τη ΝΕΡΙΤ ήταν η εξεύρεση διοικητικών στελεχών καταρτισμένων και έμπειρων.

Ενα όμως από τα βασικά προβλήματα τα οποία οφείλει να αντιμετωπίσει ο νέος νόμος είναι και ο εργασιακός «εμφύλιος» των επαγγελματιών της δημόσιας τηλεόρασης, ο οποίος έχει τις ρίζες του, να μην το ξεχνάμε, στις εποχές της πελατειακής ΕΡΤ. Κορυφώθηκε με το «μαύρο». Οι εργαζόμενοι διαχωρίστηκαν σε «αντιστασιακούς» και σε «συμβιβασμένους». Το χειρότερο θα είναι να αναβιώσει εκείνο το κλίμα του «ρεβανσισμού» της παλιάς ΕΡΤ, απόρροια του κομματικών παρεμβάσεων, το οποίο αποτέλεσε σημαντικό φραγμό σε οποιοδήποτε σχέδιο εκσυγχρονισμού της.